

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Greco-Catolică
1.3 Departamentul	Departamentul Blaj
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie greco-catolică pastorală / Personal de cult

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	KT0012 Patrologie II						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. univ. dr. pr. RUS Anton						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. univ. dr. pr. RUS Anton						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	VP	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					12
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat					3
Examinări					4
Alte activități: elaborarea unei hărți a locului unde au trăit și activat Sfinții Părinți ai Bisericii					12
3.7 Total ore studiu individual	69				
3.8 Total ore pe semestru	125				
3.9 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Prezența la prelegeri
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Prezența și intervențiile la seminar, preluarea temei de seminar, elaborarea și susținerea seminarului, predarea la timpul stabilit

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>În urma studierii acestei discipline, studentul trebuie să poată:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Să însușească, să cunoască, să înțeleagă și să utilizeze principiile, mijloacele, metodele, procedeele și conceptele-limbajul-terminologia specifice teologiei patristice; • Să explice, să interpreteze, să aplice și să rezolve probleme din domeniul teologiei patristice; • Să dezvolte o reflecție critică și constructivă în interiorul domeniului; • Să fie creativ și inovativ în domeniul teologiei patristice; • Să poată aborda la nivel de discuții realitățile circumscrise teologiei patristice; • Să sesizeze importanța perioadei Sfinților Părinți în viața Bisericii; • Să poată prezenta elementele fundamentale ale personalității, operei și doctrinei Părinților și scriitorilor bisericești; • Să cunoască bibliografia aferentă studiului patrologiei.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Să poată integra competențele profesionale dobândite în urma cursului cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarității și transdisciplinarității dintre acestea și Patrologie; • Să înțeleagă modul cum celelalte confesiuni creștine sau religii necreștine percep importanța Sfinților Părinți ai Bisericii creștine; • Să poată să gestioneze propria formare continuă personală și profesională având ca punct de plecare cursul de Patrologie II, dobândind autonomie și responsabilitate în procesul de evaluare a datelor noi care vor apărea în domeniu; • În servicii alternative, absolvenții acestui curs să poată fi cooptați în forme suplimentare de pregătire catehetică, activități ecumenice etc. • Inițierea și conducerea inovativă, creativă și responsabilă a unor activități legate de domeniul patrologiei.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea elementelor fundamentale ale personalității, operei și doctrinei Părinților și scriitorilor bisericești din perioada patristică a Bisericii creștine;
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Insușirea, cunoașterea, înțelegerea și utilizarea terminologiei specifice teologiei patristice; • Dezvoltarea unei reflecții critice și constructive în interiorul domeniului; • Capacitarea studentului la abordarea la nivel de discuții a realităților circumscrise teologiei patristice, despre viața și învățătura Părinților; • Sesizarea importanței perioadei patristice în viața Bisericii; • Cunoașterea bibliografiei aferentă studiului patrologiei; • Integrarea competențelor profesionale dobândite de prezentul curs cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarității și transdisciplinarității dintre acestea și Patrologie; • Înțelegerea modului cum celelalte confesiuni creștine sau religii necreștine percep importanța Sfinților Părinți ai Bisericii creștine; • Capacitarea studentului în a răspunde în mod obiectiv interogativelor oamenilor timpului prezent referitoare la importanța Sfinților Părinți; • Învățarea gestionării propriei formări continue personale și profesionale având ca punct de plecare cursul de Patrologie II, dobândind autonomie și responsabilitate în procesul de evaluare a datelor noi care vor apărea în domeniu.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații. Bibliografie
CURS 1: Atanasie din Alexandria (295-373): viața, opera, doctrina.	Prelegere / expunere, prezentare, explicații, exemplificări.	Bibl.: Hamman, pp. 106-116; Campenhausen, <i>Părinții greci</i> , pp. 107-126;
CURS 2: Ilarie din Poitiers: Viața, Scrierile.	Prelegere	Bibl.: Hamman, pp. 117-126. Altaner, pp. 264-267.
CURS 3: Părinții Capadocieni I. Vasile cel Mare (329-379): viața, opera, doctrina.	Prelegere	Bibl.: Hamman, pp. 127-137; Campenhausen, <i>Părinții greci</i> , pp. 127-150.
CURS 4: Părinții Capadocieni II. Grigore de Nazianz (329-390), zis "Teologul": viața, opera, doctrina.	Prelegere	Bib.: Hamman, pp. 138-152; Campenhausen, <i>Părinții greci</i> , pp. 151-170.
CURS 5: Părinții Capadocieni III. Grigore de Nyssa (?355-394): viața, opera, doctrina.	Prelegere	Bibl.: Hamman, pp. 154-164; Campenhausen, <i>Părinții greci</i> , pp. 171-187.

CURS 6: Părinții Bisericii Orientale: Efrem Sirul (?306-373): Viața, Scrierile. Ciril al Ierusalimului (313-387): Viața. Operele. Conținutul doctrinal.	Prelegere	Bibl.: Hamman, pp. 166-186; Altaner, pp. 349-351.
CURS 7: Ioan Gură de Aur: viața, opera, aspecte ale gândirii teologice. Ciril al Alexandriei: Viața. Scrierile. Doctrina cristologia.	Prelegere	Bibl.: Hamman, pp. 188-196; Campenhausen, <i>Părinții greci</i> , pp. 207-248.
CURS 8: Părinții Bisericii Occidentale: Ambrosie al Milanului (339-397): Viața. Scrierile;	Prelegere	Bibl.: Hamman, pp. 197-204; Campenhausen, <i>Părinții latini I</i> , pp. 129-185.
CURS 9: Ieronim: Viața. Scrierile.	Prelegere	Bibl.: Hamman, pp. 207-216; Campenhausen, <i>Părinții latini II</i> , pp. 5-78.
CURS 10: Augustin de Hippona (354-430): viața, opera, doctrina.	Prelegere	Bibl.: Hamman, pp. 217-233; Campenhausen, <i>Părinții latini II</i> , pp. 79-207; Altaner, pp. 304-330.
CURS 11: Leon cel Mare (Papă între anii 440-461): Viața. Apărător al dreptei credințe. Scrierile.	Prelegere	Bibl.: Hamman, pp. 250-260.
CURS 12: Grigore cel Mare (540-604): Viața. Scrierile. Doctrina spirituală.	Prelegere	Bibl.: Altaner, pp. 346-351.
CURS 13: Dionisie Areopagitul: opera, doctrina. Maxim Mărturisitorul: viața, opera, doctrina.	Prelegere	Bibl.: Altaner, 375-378; F. Cayré, <i>Patrologie est Histoire de la Theologie</i> , tome II, Desclée & Cie, Paris, Tournai, Rome, 1945 ³ , pp. 302-309.
CURS 14 Sf. Ioan Damaschinul: viața, opera, doctrina. Concluzie, rezumat și evaluare a cursului.	Prelegere	Bibl.: D. Fecioru, <i>Introducere – Viața și opera Sf. Ioan Damaschin</i> în Sf. Ioan Damaschin, <i>Dogmatica</i> , EIBM al BOR, București, 2005, pp. 5-14; F. Cayré, <i>Patrologie est Histoire de la Theologie</i> , tome II, Desclée & Cie, Paris, Tournai, Rome, 1945 ³ , pp. 322-336.

Bibliografie

1. **manual de bază: BOTA, M. Ioan, *Patrologia*, Ed. Viața Creștină, Cluj-Napoca, 2002, pp. 137 - 339, text accesibil și pe internet: <http://www.greco-catolic.ro/sfinti.asp?patrologia>**
2. Altaner, Berthold, *Patrologia*, Ed. Marietti, Torino, 1961^{IV}.
3. Campenhausen, Hans Freiherr, *Părinții greci ai Bisericii*, trad. din limba germană de Angheliescu Maria-Magdalena, Ed. Humanitas, București, 2005. [Campenhausen, *Părinții greci*]
4. Campenhausen, Hans Freiherr, *Părinții latini ai Bisericii*, vol. I-II, trad. din limba germană de Angheliescu Maria-Magdalena, Ed. Humanitas, București, 2005. [Campenhausen, *Părinții latini*]
5. Coman, G., Ioan, *Patrologie*, vol. I, EIBM al BOR, București, 1984. [Coman].
6. Hamman, Adalbert, *Părinții Bisericii*, trad. din limba franceză de Lupu, Ștefan, Ed. Sapientia, Iași, 2005. [Hamman].
7. Quasten, Johannes., *Patrologia*, vol. I, Ed. Marietti, Torino, 1967. [Quasten].
8. Rus, Remus, *Dicționar enciclopedic de literatură creștină din primul mileniu*, Ed. Lidia, București, 2003.
9. Mitrofan, Ioan, *Patrologie*, Note de curs, Cluj-Napoca-Blaș, 2001, 250 p.

Izvoare: colecții:

PG – *Patrologiae Graecae cursus completus* (ed. J.P. MIGNE), 161 vol., Paris, 1857-1866.

PL – *Patrologiae Latinae cursus completus* (ed. J.P. MIGNE), 221 vol., Paris, 1844-1886.

SC – *Sources Chrétiennes*, Paris, 1941 sq.

FR – *Filocalia* românească, trad. pr. prof. Dumitru Stăniloae, 12 vol.: (vol. 1-4), Sibiu, 1946-1948; (vol. 5-10), București, 1976-1981; (vol. 11-12), București, 1990-1991.

PSB – *Părinți și Scriitori Bisericești*, Ed. IBMBOR, București, 1979 sq.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații. Bibliografie
S. 1: Prezentarea temelor, a modului de desfășurare și a metodologiei seminarului de <i>Patrologie II</i> . Indicarea principalelor repere bibliografice pentru fiecare temă. Îndumnezeirea omului în concepția Sf. Atanasie. Figura lui Isus Hristos în concepția Sfântului Atanasie Alexandrinul.	Prezentare, explicații, aplicații, dezbateri, discuții dirijate, discuții în grupe, grupuri de lucru, discuții libere, dialog, analize, studii de caz	Studentul se documentează și lucrează independent Hamman, pp. 106-116; Campenhausen, <i>Părinții greci</i> , pp. 107-126.
S. 2: Logosul și mântuirea omului la Ilarie de Poitiers.	Prezentare și dezbateri	Manuale de Patrologie; opere patristice; Hamman, pp. 117-126. Altaner, pp. 264-267.
S. 3: Spiritul Sfânt în teologia Sfântului Vasile cel Mare.	Prezentare și dezbateri	Manuale de Patrologie; opere patristice; Hamman, pp. 127-137; Campenhausen,

		<i>Părinții greci</i> , pp. 127-150.
S. 4: Dumnezeu în gândirea Sfântului Grigore de Nazianz.	Prezentare și dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Hamman, pp. 138-152; Campenhausen, <i>Părinții greci</i> , pp. 151-170.
S. 5: Vederea (cunoașterea) lui Dumnezeu la Sfântul Grigore de Nyssa	Prezentare și dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Hamman, pp. 154-164; Campenhausen, <i>Părinții greci</i> , pp. 171-187.
S. 6: Taina Sfintei preoții în concepția Sfântului Efrem Sirul. Botezul și Eucaristia în doctrina Sfântului Ciril al Ierusalimului	Prezentare și dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Hamman, pp. 166-186; Altaner, pp. 349-351.
S. 7: Taina Sfintei Preoții în concepția Sfântului Ioan Gură de Aur. Figura lui Isus și a Mariei în teologia Sf. Ciril al Alexandriei.	Prezentare și dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Hamman, pp. 188-196; Campenhausen, <i>Părinții greci</i> , pp. 207-248.
S. 8: Lumea, omul, păcatul și răscumpărarea la Sfântul Ambrosie.	Prezentare și dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Hamman, pp. 197-204; Campenhausen, <i>Părinții latini I</i> , pp. 129-185.
S. 9: Nașterea Domnului, înălțarea omului. Comentariu la <i>Omeliile asupra nașterii Domnului</i> a Sfântului Ieronim.	Prezentare și dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Hamman, pp. 207-216; Campenhausen, <i>Părinții latini II</i> , pp. 5-78.
S. 10: Doctrina spirituală a Sfântului Augustin; Harul în concepția teologică a Sfântului Augustin.	Prezentare și dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Hamman, pp. 217-233; Campenhausen, <i>Părinții latini II</i> , pp. 79-207; Altaner, pp. 304-330.
S. 11: Sfânta Treime și ecleziologia la Sf. Irineu;	Prezentare și dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice;
S. 12: Sfânta Scriptură citită și interpretată de Sfântul Grigore.	Prezentare și dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Altaner, pp. 346-351.
S. 13: Cunoașterea lui Dumnezeu la Dionisie Areopagitul. Isus Hristos în teologia Sfântului Maxim Mărturisitorul.	Prezentare și dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Altaner, 375-378; F. Cayré, <i>Patrologie est Histoire de la Theologie</i> , tome II, Desclée & Cie, Paris, Tournai, Rome, 1945 ³ , pp. 302-309.
S. 14: Isus Hristos în concepția teologică a Sfântului Ioan Damaschinul. Icona în viziunea Sfântului Ioan Damaschinul; Concluzie, rezumat și evaluare a seminarului.	Prezentare și dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; D. Fecioru, <i>Introducere – Viața și opera Sf. Ioan Damaschin în Sf. Ioan Damaschin, Dogmatica</i> , EIBM al BOR, București, 2005, pp. 5-14; F. Cayré, <i>Patrologie est Histoire de la Theologie</i> , tome II, Desclée & Cie, Paris, Tournai, Rome, 1945 ³ , pp. 322-336.

Bibliografie

Altaner, Berthold, *Patrologia*, Ed. Marietti, Torino, 1961^{IV}. [Altaner].
Atanasie cel Mare, *Epistole. Viața cuviosului Păr. nostru Antonie*, PSB 16, IBM, București 1988.
Apologeți de limbă latină, PSB 3, IBM, București 1981.
Augustin, *De Magistro. Despre Învățător*, Iași 1995.
Chiril al Alexandriei, *Închinarea și slujirea în Duh și Adevăr*, PSB 38, IBM, București 1991.
Coman, I., *Probleme de Filosofie și Literatură Patristică*, IBM, București 1995.
Idem, *Patrologie*, 3, IBM, București 1988.
Gregorie cel Mare, *Cartea Regulei Pastorale*, diferite traduceri.
Grigore de Nyssa, *Scrieri*, I, PSB 29, IBM, București 1982.
Ioan Gura de Aur, *Omiliile la Facere*, I, PSB 21, IBM, București 1987.
Idem, *Omiliile la Facere*, II, PSB 22, IBM, București 1989.
Ioan Damaschin, *Dogmatica*, EIBM al BOR, București, 2005.
Vasile cel Mare, *Omiliile la Hexaemeron, Omiliile la Psalmi, Omiliile și cuvântări*, I/II, PSB 17, IBM, București 1986.
Idem, *Asceticele*, PSB 18, IBM, București 1989.
RUS, Anton, *«Imaginar» și teologie – o lectură socio-antropologică a simbolismului pseudo-macarian*, Ed. Aeternitas, Alba Iulia, 2002.
VOICU, Constantin, Arhid. Prof. Dr., *Patrologie*, vol. I, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009; *Patrologie*, vol. II, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009; *Patrologie și literatură postpatristică*, vol. III, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2010.
Pentru perioada patristică din istoria Bisericii (Antichitatea și Evul Mediu) se pot vedea din lucrarea *Istoria Bisericii Universale* a prof. dr. Ioan M. Bota primele două părți, referitoare la Antichitatea creștină (anii 30-800 d.Cr.) și Evul Mediu (800-1517), text accesibil și pe internet: <http://www.profamilia.ro/istorie.asp?antev>

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile disciplinei sunt coroborate cu așteptările comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori din domeniul programului.
- Conținuturile disciplinei răspund exigențelor parohiei, fișei postului de muncă din domeniul bisericesc, educativ, caritativ, catehetic sau formativ și voluntariat.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Însușirea conținuturilor Materialul din conținutul căruia vor fi formulate întrebările de pe biletele de la examenul oral final de la sfârșit de semestru este: BOTA, M. Ioan, <i>Patrologia</i> , Ed. Viața Creștină, Cluj-Napoca, 2002, pp. 137-339 sau <i>Cursul de Patrologie II</i> care va putea fi preluat de la Secretariatul Dep. Blaj.	Examen oral final Metoda Procedura examinării: - studentul care nu va avea nici măcar o prezență la cursuri nu va fi primit în examen. - intrarea la examen va fi în ordine alfabetică. - vor fi înăuntru întotdeauna cel puțin doi studenți; odată cu ieșirea de la examen a unui student, un altul va intra, va extrage un bilet de examen, va avea la dispoziție 10 minute pentru pregătirea răspunsului și notarea ideilor pe o coală pregătită dinainte, și 15 minute pentru răspunsul oral. - subiectul extras nu se poate schimba.	50 %
10.5 Seminar/ laborator	Participarea activă la dezbateri și Elaborarea lucrării scrise Pentru a fi luată în considerare nota de la seminar este necesară obținerea notei de trecere la examenul oral final de la sfârșit de semestru.	Evaluarea participării active la dezbateri și Evaluarea lucrării scrise Prezentarea la examenul final este condiționată de întocmirea elaboratului de seminar, pe teme propuse de titularul cursului, dar și de predarea acestuia titularului de curs - în format electronic pe e-mail (antonrus18@yahoo.it) scris cu diacritice (ă, â, î, ț, ș), - înainte de prezentarea la examenul final.	50 %
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Însușirea materialului de învățat. • Probarea dezvoltării competențelor specifice acumulate (profesionale, transversale). • Finalizarea lucrării de seminar. • Obținerea a minimum 5 puncte: 1 din oficiu, 4 puncte la curs + seminar. 			

Data completării

.....

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....